

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö valtioneuvoston asetuksesta investointituen kohdentamisesta 18.01.2023

ASIA: Ympäristöministeriön lausunto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt ympäristöministeriöltä lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi investointituen kohdentamisesta. Asetuksella säädettäisiin maatalouden rakennetuista annetuissa laissa (1476/2007) tarkoitetulla maatilalla investointituella tuettavasta toiminnasta sekä investointituen ja korkotuen enimmäismäärästä.

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja nostaa esiin seuraavat asiat.

Rakennetukilain muutoksen (1328/2022) 15 §:n mukaan, jos hakemus koskee maatalon investointitukea, tuettavien toimenpiteiden valinnassa on otettava huomioon toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan yrityksen talouteen ja kilpailukykyyn sekä toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan maatalon tuotanto-olosuhteisiin työympäristön ja eläinten hyvinvoinnin sekä luonnonvarojen kestävä käytön, ympäristön ja ilmaston kannalta. Lainkohdan mukaisesti maatalon kaikissa investoinneissa on aina edellytyksenä vaikutusten arviointi luonnonvarojen kestävä käytön ja ympäristön kannalta ja lain 1 §:n mukaisesti maatalouden toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn kehittäminen edistämällä maataloustuotannon tehokkuutta ja laatua kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. Ympäristöministeriö korostaa, että edellä mainitut seikat tulee ottaa huomioon kaikkia rahoitettavia hankkeita valittaessa, ei vain 16 §:n ympäristön tilaa ja kestävä tuotantotapa edistävien investointien osalta.

Rahoitettavia investointeja suunnattaessa tulee ottaa huomioon kansallisten ja kansainvälisten ympäristötavoitteiden edistäminen ja linjaukset, joista on sovittu. Investointituilla tulee rahoittaa sovittujen tavoitteiden edistämistä tukevia kestäviä investointeja. Ympäristöministeriön hallinnonalan kannalta keskeisiä ovat valtioneuvoston hyväksymien vesienhoidon suunnitelmien edellyttämät investoinnit sekä ilmansuojeluohjelman, erityisesti maatalouden ammoniakitoimintaohjelman edellyttämät investoinnit sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanoa tukevat investoinnit. Investoinneissa tulee huomioida myös EU:n ja kansallisen biodiversiteettistrategian tavoitteet.

Vesienhoidon suunnitelmien yhteydessä sovittuja tavoitteita on asetettu muun muassa lannan prosessoinnin ja lannan ympäristöystävällisten levitysmenetelmien edistämiseen sekä vesitalousinvestointien osalta säätösalojituksen ja -kastelun ennusteiden ja automaatio-ohjauksen käyttöön. Vesienhoidossa tavoitteeksi on asetettu, että Suomessa prosessoitaisiin vuositasolla yli 3 miljoonaa kuutiota lantaa. Ympäristöystävällisten lannanlevitysmenetelmien käyttö on tavoitteena vuosittain 334 000 hehtaarella. Lisäksi erityisen tärkeää on myös huoltovarmuuden kannalta investoinnit täsmälannoitukseen, ravinteiden kierrätykseen sekä muuhun resurssitehokkuuteen. Investointitukia tulee myöntää ympäristölainsäädännön vaatimukset täyttäviin investointeihin. Nitraattiasetus (1250/2014) sisältää vaatimuksia lannan varastointipaikoille, kompostointipaikoille, jaloittelualueille

ja ruokintapaikoille. Myös nitraattiasetus edellyttää lannan ympäristöystävällisten levitysmenetelmien käyttöä. Ympäristönsuojelulaissa edellytetään parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) käyttämistä, mikä voi edellyttää esimerkiksi laitehankintoja tai tietynlaisia rakenteita.

Ympäristöministeriö painottaa, että maa- ja metsätalousministeriön johdolla laadittu Toimintaohjelma maatalouden ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi sisältää myös sovittuja investointeja. Toimintaohjelman mukaisia ammoniakkipäästöjä vähentäviä menetelmiä pitää tukea riittävällä rahoituksella. Ammoniakkipäästöjä vähentävät hankkeet tulee asettaa etusijalle toimien toteutumisen varmistamiseksi. Ammoniakkipäästöjen vähentämisen kannalta on erityisen tärkeää tukea lannan sijoituslevityslaitteiden hankintaa sekä lantaloiden kattamisia (ammoniakkitoimintaohjelman toimenpide T4).

Pykälän 10 mukaan turkistarhoille voitaisiin myöntää tukea vain varjotalojen, eristämättömien eläinhallien, käsittelytilojen, lantaloiden ja tuotantovarastojen rakentamisinvestointiin sekä tarhan ympäröimiseen sellaisella aidalla, jolla voidaan estää eläinten pääsy tarhan ulkopuolelle. Lisäksi pykälän mukaan tukea voitaisiin myöntää turkistarhoille 15 §:n tuotantoympäristöä ja tuotantohygieniaa edistäviin investointeihin, 17 §:n energiainvestointeihin ja 18 §:n eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistäviin investointeihin. Ympäristöministeriö katsoo, että tukea tulisi voida myöntää myös 16 §:n ympäristön tilaa ja kestävästä tuotantotapaa edistäviin investointeihin. Ympäristöministeriö pitää erityisen tärkeinä investointeja lannan tehokkaaseen käsittelyyn, ravinteiden hyötykäyttöön ja kierrätykseen sekä kasvihuonekaasupäästöjen vähenemiseen. Valtioneuvoston hyväksymissä vesienhoidon suunnitelmissa kaudelle 2022-2027 on päätetty tukea investointeja turkislannan prosessointiin. Vastaavasti päätöksen mukaan tulee tukea turkistarhojen vesiensuojeluinvestointeja, turkistuotannon vesiensuojelun perustason käyttöä sekä tiiviiden lanta-alustojen rakentamista. Nämä ovat myös ympäristölupien vaatimuksia ja edellytyksiä investointituille. Myös MMM:n maatalouden ammoniakkitoimintaohjelman mukaisesti on sovittu edistettävän turkistarhauksen ympäristönsuojelutoimien käyttöönottoa.

Pykälässä 11 kasvihuonetuotannon tukemisesta ympäristöministeriö esittää, että pykälään lisättäisiin vesienkäsittelymenetelmien tukeminen. Pykälässä ei mainita erikseen pykälän 16 osalta voidaanko kasvihuoneissa tukea myöntää sen mukaisesti toimiin, jossa vesienkäsittelymenetelmät ovat mukana. Kasvihuonetuotannossa myös energiansäästö ja tuen kohdentaminen uusiutuvaan energiaan siirtymiseen on erityisen tärkeää.

Pykälän 16 1 momenttia tulisi selkeyttää. Ympäristöministeriö katsoo, että investointien edellytyksiksi ehdotettuja vaikutuksia tulisi täsmentää seuraavasti; investoinnilla olisi oltava myönteinen vaikutusvesitalouden lisäksi vesistöjä ja kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi myös ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseen. Investointuilla tulisi rahoittaa myös erilaisia viljelytavan muutoksiin tarvittavia koneita ja laitteita, kuten maanmuokkauksen tai kasvinsuojeluaineiden vähentämiseen liittyvät uudet koneet tai laitteet.

Ympäristöministeriö pitää pääosin hyvänä asetusmuistiossa avattua 16 §:ään liittyvää tuettavien hankkeiden listaa; kestävät ja kohdennetut ojitushankkeet vesiensuojeluun, luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen maaperän tehokkaan kasvun varmistamiseksi, maaperän tiivistymisen ehkäisemiseksi, ravinteiden käytön tehostamiseksi sekä ravinteiden huuhtoutumisen ja tulvien ehkäisemiseksi. Maaperän osalta tulisi lisätä myös tiivistymien poistaminen. Kestävien ojitushankkeiden osalta ympäristöministeriö korostaa, että Maa- ja metsätalouden vesitalouden suuntaviivat muuttuvassa ympäristössä –julkaisun sekä yhdessä maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön laatiman työohjelman mukaisesti luonnonmukaisuus tulee asettaa vesirakentamisen lähtökohdaksi. Rahoitettavia ojitusinvestointeja valittaessa tulee luonnonmukaisen vesirakentamisen periaattein toteutettavien hankkeiden esimerkiksi kaksitasouomien olla etusijalla rahoituksia suunnattaessa.

18 §:n eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistävät investoinnit kohdistuisivat olemassa olevan tuotantorakennuksen bioturvallisuuden parantamiseen. Perustelumistiossa on avattu, mitä tällaiset voisivat olla. Ympäristöministeriö katsoo, että myös kasvinsuojeluaineiden varastointitilojen parantamiseen liittyvät investointituet tulisi mahdollistaa asetuksessa ennakoitavien valmisteilla

olevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä (SUR).

Yksikön päällikkö

Markus Tarasti

Erityisasiantuntija

Johanna Helkimo

Tiedoksi

Sonja Pyykkönen

VN/5423/2020-YM-103

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: